

Motion till riksdagen
2010/11:N369

av Kent Persson m.fl. (V)

Förnybar energi

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut.....	2
3	Mål för förnybar energi	4
4	Fler småskaliga elproducenter med nettomätning	4
5	Utred uttagsskatten för vindkooperativ.....	4
6	Avskaffa den kommunala vetorätten mot vindkraft.....	5
7	Kompletterande stöd för förnybar energi.....	6
8	Planeringsmål och stöd till solenergi	6
9	En nationell biogasstrategi.....	7
10	Vattenfall – ledande i energiomställning	7
11	Energieffektivisering	8

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om mål för förnybar energi.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alla mindre elleverantörer ska få rätt att sälja el till nätet genom s.k. nettomätning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det omedelbart bör tillsättas en utredning med uppgift att lösa problemet med uttagsskatten på vindkooperativ.¹
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen snarast bör avskaffa det kommunala vetot mot vindkraft.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett fastprissystem för leveranser av förnybar el bör prövas och utredas skyndsamt.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ett långsiktigt kompletterande stöd till havsbaseerad vindkraft ska utredas.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Energimyndigheten bör ges i uppdrag att föreslå ett planeringsmål för solenergi och ge förslag på åtgärder för att nå målet.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ge Energimyndigheten ett huvudansvar för att i samarbete med Trafikverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket ta fram en nationell biogasstrategi för att öka biogasandelen av fordon drivmedlen.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Vattenfall.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sveriges mål för energieffektivisering bör vara 25 % 2008–2020.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjligheterna att införa ett system med vita elcertifikat för att driva på utvecklingen bör prövas.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att en utredning ska tillsättas med inriktning på att ombyggda hus i genomsnitt inte ska förbruka mer än 90–100 kWh/m².²
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Boverket ska få i uppdrag att skärpa energikraven med inriktningen att kraven vid nybyggnation senast 2011 ska vara 70 kWh/m² respektive 90 kWh/m² beroende på geografisk zon.²

Fel! Okänt namn på

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att programmet för energieffektivisering i energintensiv industri bör utvidgas till fler företag.

¹ Yrkande 3 hänvisat till SkU.

² Yrkandena 12 och 13 hänvisade till CU.

Fel! Okänt namn på

3 Mål för förnybar energi

Vänsterpartiet vill klimatlyfta Sverige och göra kraftiga satsningar på förnybar energi och effektivare energianvändning. Det skulle ge många nya gröna jobb. Med nya styrmedel är det möjligt att till år 2030 både minska användningen av el i Sverige och att ytterligare öka produktionen av förnybar el. Vi anser att den förnybara elproduktionen bör byggas ut ytterligare. Målet bör sättas till minst 30 TWh från förnybara källor år 2020. Certifikatsystemet för förnybar elproduktion ska användas för att uppnå målet. Takten i utbyggnaden bör hållas under åren efter det. Ett långsiktigt mål om minst 55 TWh till år 2030 bör sättas redan nu. Vad som ovan anförts om mål för förnybar energi bör riksdagen ge regeringen till känna.

4 Fler småskaliga elproducenter med nettomätning

Småskalig elproduktion från ”mikroanläggningar” integrerade i bostäder eller annan bebyggelse är en ny trend i Sverige och har visat lovande potential till ökad förnybar elproduktion och breddad kunskap om smarta energilösningar. Det kan handla om bl.a. solceller, små vindkraftverk och minikraftvärmeverk. Typiskt sett är produktionen utformad för att komplettera den egna energiförbrukningen, men sett över dygnet och över årstider är det naturligt att produktionen då och då överstiger de egna behoven.

Vi vill att alla mindre elleverantörer ska få rätt att sälja el till nätet genom s.k. nettomätning. Det innebär att den småskaliga elproducenten får kvitta överskottsel som levereras ut på elnätet vid hög elproduktion mot den el som köps in när den egna produktionen är låg. Nettomätningen möjliggör för elproducenten att använda elnätet som ett energilager och därigenom jämna ut variationer i sin egen elproduktion. Med anledning av detta föreslår vi att alla mindre elleverantörer ska få rätt att sälja el till nätet genom s.k. nettomätning. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

5 Utred uttagsskatten för vindkooperativ

Utbyggnaden av vindkraft har gått snabbt i Sverige. Årsproduktionen hos anläggningar som nu är i drift beräknas till cirka 3 TWh. Den andelsägda vindkraften har hittills stått för ungefär en tiondel av utbyggnaden. Den andelsägda vindkraften administreras av kooperativa föreningar, där bl.a. privatpersoner och bostadsrättsföreningar har kunnat köpa andelar i vindkraftverk, som berättigar till inköp av el från verken i relation till antalet andelar. Den andelsägda vindkraften har varit av stort värde både för att mobilisera

kapital för utbyggnaden och för att öka den folkliga delaktigheten och acceptansen för vindkraften.

Tyvärr har utvecklingen för vindkraftskooperativen hejats av införandet av en uttagsskatt på kooperativen på mellanskillnaden mellan elpriset på börser Nordpool och det pris andelsägarna betalar på elleveranser från kooperativen. Detta har lett till att antalet sålda andelar och intresseanmälningar för nyteckning av andelar i vindkraft minskade med mellan 80 och 95 procent under 2009 jämfört med hösten 2008.

Problemet med uttagsskatten för vindkooperativ måste få en snar lösning, så att den andelsägda vindkraften åter kan ta en aktiv del i den fortsatta vindkraftsutbyggnaden. Vänsterpartiet kräver att regeringen omedelbart tillsätter en utredning med uppgift att lösa frågan. Utredningen kan exempelvis titta på begreppet marknadspris som tillämpas vid uttagsbeskattningen och på avdraget för vindkraftskooperativets utdelning. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

6 Avskaffa den kommunala vetorätten mot vindkraft

Regeringens nya lagstiftning för prövning av vindkraft trädde i kraft för drygt ett år sedan. Dessvärre blev regelförändringen ett misslyckande. Det beror på att den innehöll en paragraf som innebär att kommunerna aktivt måste tillstyrka nya vindkraftsprojekt.

Regeringens förslag om ett kommunalt veto för vindkraftsetablering är en olycklig skärpning av rådande lagstiftning. I dag är de kommunala besluten om detaljplaner och bygglov möjliga att överklaga. Självklart finns också ett berättigat krav på inflytande från kommunernas sida vid vindkraftsetableringar. Kommunerna har genom sitt planmonopol en stor kunskap om och kompetens kring markanvändningen. Den kunskapen ska tas till vara. Men det kommunala vetot enligt regeringens förslag innebär att en strukturerad prövning enligt PBL byts ut mot ett mer otydligt, oberäkneligt och ostrukturerat beslutsfattande i landets kommunfullmäktigeförsamlingar. Risken är stor att kommunledningar med negativ inställning till vindkraft förhåller sig passiva och på så sätt förhindrar ett ärende. Eftersom det handlar om ett aktivt tillstyrkande finns det ingenting som tvingar kommunen att ta ställning till ett vindkraftsärende. Genom att inte yttra sig eller genom att bordlägga frågan kan en kommun helt stoppa ny vindkraft.

Enligt branschorganisationen Svensk Vindenergi har konsekvenserna av det kommunala vetot blivit allvarliga. Många vindkraftsprojekt har stoppats, andra har skjutits upp på obestämd framtid. Förutsättningarna för många projekt har ändrats i sådan grad att de inte längre är lönsamma att bygga. Detta var knappast intentionen när den nya lagen kom till. Eftersom vindkraft inte längre kan byggas på optimala platser blir kostnaderna högre, vilket i slutändan kommer att medföra högre elräkningar för konsumenterna.

Fel! Okänt namn på

Vindkraften blir nu den enda verksamhet som prövas enligt miljöbalken där kommunerna får ett i det närmaste absolut veto. Vi anser att regeringen särbehandlar vindkraften i förhållande till andra energislag där motsvarande begränsningar saknas. Vi vill därför att regeringen snarast avskaffar det kommunala vetot mot vindkraft. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

7 Kompletterande stöd för förnybar energi

Vi behöver utveckla stödformer för att driva på introduktionen av ny produktion av förnybar el där tekniken ännu inte nått full kommersiell mognad. Dessa tekniker drivs inte fram av dagens utformning av elcertifikatssystemet.

Vi vill att ett kompletterande fastprissystem för leveranser av förnybar el bör prövas och utredas skyndsamt. Ny förnybar energiproduktion som inledningsvis kräver ett högre stöd per kilowattimme än den etablerade förnybara energin kan lämpa sig för ett fastprissystem. Systemet bör möjliggöra deltagande både av större och mindre aktörer inklusive egenproducenter. Vänsterpartiet föreslår att ett fastprissystem för leveranser av förnybar el bör prövas och utredas skyndsamt. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Ett särskilt stöd, som kompletterar elcertifikaten, behövs till den havsbaserade vindkraften, som än så länge har högre kostnader än den landbaserade. Vi vill att ett långsiktigt kompletterande stöd till havsbaserad vindkraft ska utredas. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

8 Planeringsmål och stöd till solenergi

Vi ser potentialen hos den svenska solenergibranschen och vill därför att det ska tas fram ett planeringsmål för solenergi (både solvärme och sol). Vi vill att Energimyndigheten ges i uppdrag att föreslå ett planeringsmål för solenergi och ge förslag på åtgärder för att nå målet. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Regeringen avvecklar stöden för solvärme och solceller, trots att de borgerliga partiernas valmanifest lovade ytterligare satsningar på solvärme. Nu menar regeringen att solenergin ska kunna stå på sina egna ben, att tekniken börjar bli "alltmer mogen" och konkurrenskraftig på marknaden och att en successiv utfasning av stödet därför är möjlig. Vi menar att till dess ett mer långsiktigt program finns på plats måste de investeringsstöd som finns i dag kvarstå så att det inte blir ett glapp som gör att Sverige tappat kompetens och fart i utvecklingsarbetet. Vi vill därför förlänga och utöka de befintliga anslagen till solvärme och sol. Totalt satsar vi 100 miljoner kronor årligen 2011 och 2012 (se även den rödgröna budgetmotionen 2010/11:Fi230).

9 En nationell biogasstrategi

För att bättre utnyttja biogasen krävs att hela kedjan med produktion, uppgradering till fordonsdrivmedel, distribution och fordon fungerar. Vi vill ge Energimyndigheten ett huvudansvar för att i samarbete med Trafikverket, Jordbruksverket och Naturvårdsverket ta fram en nationell biogasstrategi för att öka biogasandelen av fordonsdrivmedlen. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Vi vill också investera i ökad produktion och distribution av biogas genom åtgärder som riktar sig till en rad olika aktörer (läs om dessa förslag i den rödgröna budgetmotionen).

- ? Vi vill göra en nystart för Klimatinvesteringsprogrammet (Klimp) som möjliggör för kommuner och företag att söka stöd för produktion, distribution och uppgradering till fordonsdrivmedel. Vi vill satsa 600 miljoner kronor på Klimp 2011–2012.
- ? Fler tankställen för biogas. Antalet biogasmackar måste öka. Vi vill investera i ökad produktion och distribution av biogas. För detta avsätter vi 25 miljoner kronor 2011.
- ? Stöd för konvertering till biogas för de bilägare som vill konvertera sin bensinbil till exempelvis biogas. Totalt vill vi satsa 25 miljoner kronor på detta 2011.

10 Vattenfall – ledande i energiomställning

Vattenfall ska inte vara ledande i energiomställningen utan endast ”ett av de bolag” som leder utvecklingen mot en miljömässigt hållbar energiproduktion. Vänsterpartiet menar att det är att ta ett steg i fel riktning. Vi vill i stället förtydliga Vattenfalls uppdrag som det ledande företaget i energiomställningen.

Vi vill att Vattenfall ska vara ledande i omställningen av energisystemet och pådrivande i energiomställningen i Sverige och Europa, dvs. på alla de marknader där Vattenfall är verksamt. Det gäller även relevanta dotterbolag. För oss är det självklart att Vattenfall ska kvarstå i helstatlig ägo och vara ett modernt, affärsmässigt drivet och framåtsyftande bolag. Vattenfall ska öka sina investeringar i förnybar energiproduktion och inte bygga nya kärn- eller kolkraftverk. Vi vill att Vattenfall ska vara en aktiv part i arbetet för ökad energieffektivisering och att bolaget kontinuerligt minskar utsläppen av växthusgaser. Visionen är att Vattenfalls energiförsörjning helt ska basera sig på förnybar energi. Vattenfall ska vidare enligt vår mening vara en strategisk partner till basindustrin och bör, inom ramen för EU:s statsstödsregler och miljömässiga krav, möjliggöra konkurrenskraftiga priser för den svenska elintensiva industrin. Vad som ovan anförts om Vattenfall ska riksdagen ge regeringen till känna.

Fel! Okänt namn

11 Energieffektivisering

Energieffektivisering är grundläggande för framtidens energipolitik. Sveriges mål för energieffektivisering bör vara 25 procent 2008–2020. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Vita certifikat är ett styrmedel där staten sätter ett obligatoriskt mål för energibesparingar. Staten identifierar de parter som kommer att vara ålagda att uppnå målet, vilka åtgärder för energieffektivisering som kommer att ingå, hur de genomförda åtgärderna och deras besparingar ska mätas och verifieras m.m. Dessutom beslutar staten om hur handel med certifikat ska ske. Storbritannien och Italien har redan infört sådana system och fler länder planerar att införa dem. Vi föreslår att möjligheterna att införa ett system med vita elcertifikat för att driva på utvecklingen bör prövas. Detta ska ges regeringen till känna.

Vi föreslår i den gemensamma rödgröna budgetmotionen en rödgrön modell för ett ROT-stöd. Förslaget innebär bl.a. att nytt ROT-stöd med klimatprofil för alla flerfamiljshus som totalrenoveras – förutsatt att renoveringen leder till minst 30 procent i minskad energianvändning. Med detta stöd kommer 40 000 till 50 000 lägenheter i flerfamiljshus, primärt miljonprogram (hyreshus och bostadsrättsföreningar), att kunna totalrenoveras per år (läs mer i ROT-förslaget i den rödgröna budgetmotionen).

Boverkets byggregler behöver också skärpas för att främja energieffektivisering. Vi rödgröna partier har konkreta förslag om detta i vår bostadspolitiska överenskommelse. Vi föreslår att en utredning ska tillsättas med inriktning på att ombyggda hus i genomsnitt inte ska förbruka mer än 90–100 kWh/m². Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Boverket ska få i uppdrag att skärpa energikraven med inriktningen att kraven vid nybyggnation senast 2011 ska vara 70 kWh/m² respektive 90 kWh/m² beroende på geografisk zon. Detta ska riksdagen ge regeringen till känna.

Programmet för energieffektivisering i energintensiv industri infördes 2005 och har gett ett gott resultat. Redan 2006 planerade företagen energieffektiviseringsåtgärder motsvarande en besparing om totalt 1 terawattimme (TWh) el per år. Genom att delta i programmet får företag en fullständig nedsättning av den energiskatt på el som de annars måste betala. Programmet för energieffektivisering i energiintensiv industri bör utvidgas till fler företag. Detta ska ges regeringen till känna.

Stockholm den 22 oktober 2010

Kent Persson (V)

Torbjörn Björlund (V)

Siv Holma (V)

Jonas Sjöstedt (V)

Jens Holm (V)

Hans Linde (V)